

Tema – UNDERHÅLL

Intresset för underhåll går i cykler

Viljan att lägga resurser på ett förebyggande underhåll varierar över tid, när saker börjar gå sönder växer intresset men efter åtgärder som får maskinerna att fungera igen svalnar intresset snabbt.

Så beskriver David Almér sina erfarenheter efter över tjugo års arbete inom underhållsområdet. Han arbetar idag som platschef på DynaMate, ett företag som bland annat erbjuder konsulttjänster inom förebyggande och avhjälpande underhåll.

– Från mitt perspektiv har det hänt alldeles för lite på underhållssidan sedan jag började jobba med underhåll på Scania i början av 2000-talet. Då handlade det mycket om att lappa och laga och de som kunde laga effektivt blev hjältar då deras insatser avhjälpste akuta stopp i produktionen. Men de som jobbade med det vanliga dagliga underhållet sågs mest som slasktrattar, de med lägst status.

David Almér

Fotocred: DynaMate

Nyttan med underhåll måste bevisas. På den tiden var industrin inne i en period då underhåll inte sågs som speciellt viktigt. Men när produktionsstoppen blev allt fler och man började räkna på vad oplanerade stopp i produktionen faktiskt kostade kom insikten om

att ett bra underhåll faktiskt kan spara pengar till företaget.

– Vi märkte det genom att det tillfördes mer resurser till underhållssidan, bland annat för

Forts. på nästa sida

SPARA TID OCH PENGAR MED

SLANGEXPRESS FÖREBYGGANDE UNDERHÅLL

- Lång erfarenhet av underhållsarbeten
- Hjälper såväl små verkstäder som stora industrier
- Utför underhåll, service, provtryckning och montage av slangar och ledningskomponenter för hydraulik, industri och pneumatik.

VÄLKOMMEN!

Telefon: 020-46 46 00

Online: hydroscand.se/slangexpress

Tema – UNDERHÅLL

Forts. från föregående sida

att kunna genomföra fler mätningar och därigenom jobba mer förebyggande. Det innebär även att statusen på underhållstekniker höjdes.

Man kunde då bevisa att underhållet betalade sig genom att man fick en högre tillgänglighetsgrad på maskinparken över tid.

– Att stora akuta stopp kostade visste man, men man hade inte förstått hur mycket de många små stoppen kostade. När det blev synligt fattades beslut att tillföra pengar till det förebyggande underhållet och vi kunde under ett antal år stegvis åtgärda bristerna och därmed få fungerande maskiner igen och minimera stopp i produktionen.

När allt fungerar skalar man ner

Ett bra underhåll har dock en baksida, sett från underhållsperspektivet, nämligen att ju mer effektivt underhållet är desto bättre fungerar maskinerna.

– När allt rullar och går börjar företagsledningarna ställa sig frågan varför man ska lägga en massa pengar på underhåll när allt fungerar så bra. Så då börjar de skala ner på resurserna som satsas på ett förebyggande underhåll och tänker inte på att effekterna av ett bristfälligt underhåll inte märks förrän efter ett par år.

David Almér ser att industrin nu är inne i samma del av den cykliska synen på underhåll som när han började, maskinparken börjar fungera allt sämre och stopp i produktionen blir allt vanligare.

– Problemet för industrin nu är att eftersom de skalat ner på resurserna till underhållet har de även gjort sig av med mycket av den kunniga personal som tidigare skötte underhållet. Det innebär att de får börja om från början med att anställa folk som lärs upp och under tiden ta in extern kompetens som vi på DynaMate.

Konstigt att man aldrig lär sig läxan

Som han ser det går intresset för ett förebyggande underhåll i cykler om ca 10 år.

– Det är verkligen märkligt att man aldrig lär sig läxan, men jag antar att det är nya personer på de positioner som fattar besluten. Man kan tycka att någon borde finnas kvar som kunde berätta om tidigare erfarenheter, att det inte är en bra idé att skära ner på ett förebyggande underhåll som får tillverkningen att fungera bra. Men uppenbarligen fungerar det inte så.

Han har också under sina år i branschen noterat att det utvecklats ett annat synsätt på inköpsidan. Tidigare förväntade man sig att en maskin skulle hålla i 20-30 år, numera ligger förväntan snarare på en livslängd på ca 10 år.

– Dock börjar man nu märka en förändrad syn på maskinernas livslängd. Med allt fokus på hållbarhetsfrågor, materialbrist i världen och mycket annat så börjar man diskutera hur

Fotocred: DynaMate

man kan få maskinerna att hålla längre. I samband med det blir även underhållet viktigare igen.

Ökad användning av styrsystem

För att åstadkomma längre livscyklar ser David Almér att även efterfrågan på mer avancerade styrsystem ökar för att genom effektivare övervakning av maskinerna kunna håll liv i dem längre.

– Jag tror vi kommer se att livscyklerna på maskinerna kommer gå tillbaka till hur det var när jag började, dvs ca 20-30 år, men då behöver också kvaliteten på maskinerna höjas. Det underlättas delvis av utvecklingen med en ökad automation och digitalisering som gör att man kan börja köpa mer komponenter och maskiner till rimliga priser inom EU.

Den trend han ser på underhållssidan nu handlar främst om ett ökat fokus på att mäta status på komponenter innan byte i stället för att byta med en viss regelbundenhet, det vill säga tillståndsbaserat.

– Det kan handla om mätningar av geometrier, partiklar i olja, temperaturer och annat. På DynaMate har vi nu en mobil mätutrustning som gör att vi kan mäta den typen av värden direkt på plats i maskinen i stället för att ta ett prov och skicka i väg på analys.

Hydrauliken finns överallt

På i princip alla maskiner de jobbar med finns hydraulikutrustningar och trenden även där är att man mer och mer börjar gå från att slentrianmässigt byta olja med jämna mellanrum till att analysera kvaliteten på oljan innan den byts.

Att det lönar sig att ta reda på status på oljan innan man byter har han många exempel på.

– Ett mindre företag vi jobbar med kunde spara två kubikmeter olja på ett år genom att mäta status och bara byta när det behövdes. Redan där hade de sparat in kostnaden för det förebyggande underhållet, att mäta är att

veta. På en större industri som ett pappersbruk där det handlar om betydligt större oljemängder blir besparingen naturligtvis betydligt större, konstaterar David Almér.

Men även om det idag finns möjligheter att mäta status på hydrauloljan i realtid så har han inte sett det speciellt ofta på de hydraulsystem han kommit i kontakt med.

Behöver fler unga i branschen

Mätningar i realtid är exempel på de nya digitala verktyg som redan finns tillgängliga, men hans erfarenhet är att det går trögt med implementeringen av den nya tekniken inom industrin.

– Att det går så trögt tror jag delvis beror på bristande kompetenser inom den nya tekniken på underhållssidan. Det är svårt att locka ungdomar till vårt område, det är mest gamla tråsktroll som jag själv som jobbar med underhåll, förklarar han med ett leende.

Han tror dock att i och med att digitaliseringen ändå tar kliv in i industrin och även in på underhållsområdet så borde det kunna locka yngre.

– När mätningar blir en allt större del av arbetet och mer tid går till kontorsjobb kanske intresset kan öka. Vi spenderar redan nu mer och mer tid på kontoret med att analysera mätdata i stället för att som förr ta med sig oljekannan och gå ut och lyssna på maskinerna och åtgärda det som behöver åtgärdas.

Han slår samtidigt fast att arbetet med att analysera data är avancerat, ett ingenjörsjobb som kräver nya kompetenser.

– För även om många av oss gått mycket utbildningar under årens lopp och lärt oss de moderna mätutrustningarna så behövs mer avancerad kunskap tillföras. Dessutom fortsätter många av de äldre underhållsteknikerna att trampa i samma gamla hjulspår, så kompetensbrist skulle jag säga är ett viktigt motiv till att digitaliseringen ännu går trögt på många håll inom industrin.

Ylva Sjönell